

Briuselis, 2017 m. gegužės 19 d.
(OR. en)

9057/17

Tarpinstitucinė byla:
2016/0404 (COD)

COMPET 328
MI 400
ETS 38
DIGIT 132
SOC 329
EMPL 246
CONSOM 202
CODEC 785

PRANEŠIMAS

nuo: Pirmininkaujančios valstybės narės
kam: Tarybai

Ankstesnio
dokumento Nr.: 8713/17 COMPET 282 MI 365 ETS 33 DIGIT 111 SOC 300 EMPL 225
CONSOM 168 CODEC 701

Komisijos dok. Nr.: 5281/1/17 REV 1 COMPET 22 MI 32 ETS 3 DIGIT 6 SOC 16 EMPL 12
CONSOM 11 CODEC 36 IA 7

Dalykas: Pasiūlymas dėl EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVOS
dėl proporcingumo patikros prieš priimant naujas profesijų reglamentavimo
nuostatas
- Bendras požiūris

Delegacijoms pridedamas pirmiau nurodyto pasiūlymo tekstas, parengtas atsižvelgiant į 2017 m.
gegužės 10 d. Nuolatinių atstovų komiteto posėdžio rezultatus.

Pirmininkaujančios valstybės narės teksto pasiūlymai pažymėti **pusjuodžiu šriftu ir pabraukti**, o
išbrauktas tekstas pažymėtas [...].

Tarybos prašoma susitarti dėl bendro požiūrio į šį tekstą.

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA**dėl proporcingumo patikros prieš priimant naujas profesijų reglamentavimo nuostatas**

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 46 straipsnį, 53 straipsnio 1 dalį ir 62 straipsnį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ¹,atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę ²,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros,

¹ OL C [...], [...], p. [...].

² OL C [...], [...], p. [...].

kadangi:

- (1) laisvė pasirinkti profesiją yra pagrindinė teisė. Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje užtikrinama laisvė pasirinkti profesiją, taip pat laisvė užsiimti verslu. Laisvas darbuotojų judėjimas, įsisteigimo laisvė ir laisvė teikti paslaugas yra pagrindiniai Sutartyje įtvirtinti vidaus rinkos principai. Todėl nacionalinėmis taisyklėmis, kuriomis nustatomos galimybės užsiimti reglamentuojamomis profesijomis, neturėtų būti sudaroma nepagrįstų ir neproporcingų kliūčių naudotis šiomis pagrindinėmis teisėmis;
- (2) nesant konkrečių nuostatų, kuriomis būtų suderinti Sąjungos teisėje pateikti reikalavimai dėl galimybės užsiimti reglamentuojama profesija ar ja verstis, valstybės narės turi išimtinę teisę nuspręsti, ar reikia reglamentuoti profesiją ir kaip tą daryti, atsižvelgiant į nediskriminavimo ir proporcingumo principus;
- (3) proporcingumo principas – vienas iš pagrindinių Sąjungos teisės principų. Vadovaujantis Teismo praktika ³, nacionalinės priemonės, dėl kurių gali būti ribojamas Sutartimi užtikrinamų pagrindinių laisvių įgyvendinimas arba jis gali tapti mažiau patraukliu, turėtų atitikti keturias sąlygas: jos turėtų būti taikomos nediskriminuojant, būti pagrįstos viešojo intereso tikslais, būti tinkamos iškeltam tikslui pasiekti ir neviršyti to, kas būtina tam tikslui pasiekti;

³ Byla C-55/94 *Reinhard Gebhard* prieš *Consiglio dell'Ordine degli Avvocati e Procuratori di Milano* [1995] ECR I-4165.

- (4) Europos Parlamento ir Tarybos Direktyvoje 2005/36/EB⁴ buvo nustatytas įpareigojimas valstybėms narėms atlikti reikalavimų, kuriais ribojama galimybė užsiimti reglamentuojamomis profesijomis ar verstis jomis, proporcingumo vertinimą ir pateikti Komisijai šio vertinimo rezultatus, taip pradėdant vadinamąjį tarpusavio vertinimo procesą. Toks procesas reiškia, kad valstybės narės turi patikrinti visus savo teisės aktus, kurie susiję su visomis jų teritorijoje reglamentuojamomis profesijomis;
- (5) tarpusavio vertinimo proceso rezultatai parodė, kad nėra pakankamai aišku, kokius kriterijus nacionalinės kompetentingos valdžios institucijos turėtų naudoti vertindamos reikalavimų, kuriais ribojamos galimybės užsiimti reglamentuojamomis profesijomis ar verstis jomis, proporcingumą; taip pat pastebėtas nevienodas tokių priemonių vertinimas visais reglamentavimo lygmenimis. Todėl, siekiant išvengti vidaus rinkos susiskaidymo ir pašalinti kliūtis, trukdančias pradėti ir vykdyti tam tikrą darbo pagal sutartį ar savarankiško darbo veiklą, reikia Sąjungos lygmeniu priimti bendrą požiūrį, kuris užkirstų kelią neproporcingoms priemonėms;
- (6) 2015 m. spalio 28 d. komunikate „Bendrosios rinkos tobulinimas: daugiau galimybių piliečiams ir įmonėms“⁵ Komisija pabrėžė, kad reikia patvirtinti analitinę proporcingumo sistemą, kurią valstybės narės naudotų persvarstydamos esamą ar siūlydamos naują profesijų reglamentavimą;
- (7) į šios direktyvos taikymo sritį patenkančios veiklos rūšys turėtų apimti reglamentuojamas profesijas, kurioms taikoma Direktyva 2005/36/EB. **Šioje direktyvoje terminas „reglamentuojama profesija“ turėtų reikšti tiek esamas reglamentuojamas profesijas, kaip apibrėžta Direktyvoje 2005/36/EB, tiek profesijas, kurias valstybės narės numato reglamentuoti ir kurioms dėl šios priežasties bus taikoma Direktyvoje 2005/36/EB pateikta termino „reglamentuojama profesija“ apibrėžtis.** Ši direktyva turėtų būti taikoma kartu su Direktyva 2005/36/EB, nedarant poveikio kitoms atskirame Sąjungos akte pateiktoms nuostatoms, susijusioms su galimybe užsiimti konkrečia reglamentuojama profesija ir verstis ja;

⁴ 2005 m. rugsėjo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/36/EB dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo (OL L 255, 2005 9 30, p. 22).

⁵ COM(2015) 550 final.

(7a) šia direktyva nustatomos taisyklės, kurios turėtų būti taikomos prieš nustatant naujas arba iš dalies keičiant esamas teisėkūros, reglamentavimo ar administracines nuostatas, kuriomis ribojamos galimybės užsiimti reglamentuojamomis profesijomis arba jomis verstis. Ši direktyva turėtų būti netaikoma nuostatomis, kuriomis nebūtų ribojamos galimybės užsiimti reglamentuojamomis profesijomis arba jomis verstis, pavyzdžiui, redakciniams pakeitimams arba mokymo kursų turinio techninėms adaptacijoms;

(7b) tais atvejais, kai valstybės narės perkelia į nacionalinę teisę atskirame Sąjungos akte nustatytus konkrečius reikalavimus, susijusius su tam tikros profesijos reglamentavimu, šios direktyvos konkrečiose nuostatose nustatytas proporcingumo vertinimas neturėtų būti taikomas. Nepaisant to, turėtų būti toliau taikomos nuostatos, susijusios su šioje direktyvoje nustatytais stebėsenos, informavimo ir skaidrumo reikalavimais;

- (8) valstybės narės turėtų turėti galimybę remtis bendrąja reglamentavimo sistema, pagrįsta aiškiai apibrėžtomis teisinėmis sąvokomis, susijusiomis su skirtingais profesijų reglamentavimo būdais Sąjungoje. Yra keletas profesijų reglamentavimo būdų: pavyzdžiui, galimybė užsiimti tam tikra veikla ar verstis ja suteikiama tik turintiems tam tikrą profesinę kvalifikaciją asmenims. Nacionalinėmis nuostatomis taip pat galima reglamentuoti profesinės veiklos vykdymo būdus, nurodant profesinių vardų naudojimo sąlygas;
- (9) pagrindimo ir proporcingumo įrodymo našta tenka valstybėms narėms. Todėl valstybės narės taikomo pagrįsto reglamentavimo priežastys turėtų būti papildytos valstybės narės patvirtintos priemonės tinkamumo ir proporcingumo analize ir konkrečiais įrodymais, pagrindžiančiais jos argumentus, **atsižvelgiant į konkrečias tos valstybės narės aplinkybes. Į medžiaga, pridedamą prie naujai nustatytų arba iš dalies pakeistų nuostatų, turėtų būti įtrauktas pakankamai išsamus paaiškinimas, kad būtų galima įvertinti, ar laikomasi proporcingumo principo;**

- (10) **po priėmimo** [...] tikslinga stebėti **nauju arba iš dalies pakeistu** nuostatų, kuriomis ribojama galimybė užsiimti reglamentuojamomis profesijomis ar verstis jomis, proporcingumą [...]. Reglamentuojamų profesijų srities ribojamųjų nacionalinės teisės aktų proporcingumo peržiūra turėtų būti pagrįsta ne tik atitinkamo teisės akto tikslu jo priėmimo metu, bet ir jo poveikiu, vertinamu jį priėmus. Nacionalinės teisės aktų proporcingumo vertinimas turėtų būti grindžiamas pokyčiais, kurie **reglamentuojamu profesijų** srityje įvyko nuo to laiko, kai atitinkamas teisės aktas buvo priimtas;
- (11) valstybės narės turėtų atlikti proporcingumo vertinimus, **be kita ko, tais atvejais, kai profesija yra reglamentuojama netiesiogiai, suteikiant įgaliojimus ją reglamentuoti konkrečiai profesinei organizacijai**, objektyviai ir nepriklausomai [...], **atsižvelgdamos į objektyvias pastabas. Valstybės narės tokias nuomones gali gauti iš bet kurios įstaigos, kuria jos laiko svarbia ir galinčia pateikti tokias nuomones, įskaitant esamas įstaigas, dalyvaujančias nacionaliniame teisėkūros procese.** [...] **Tai ypač svarbu tais atvejais, kai** [...] vertinimą **atlieka** [...] vietos valdžios institucijos, reguliavimo įstaigos ar profesinės organizacijos, kurios dėl to, kad geriau supranta vietos sąlygas ir turi specializuotų žinių, tam tikrais atvejais galėtų geriau nustatyti, kaip geriausiai pasiekti viešojo intereso tikslus, **ir** [...] tais atvejais, kai šių valdžios institucijų ar įstaigų politikos priemonių pasirinkimas yra naudingas jau veiklą vykdančioms subjektams, bet nepalankus naujiems rinkos dalyviams;

(12) kai galimybė imtis tam tikros darbo pagal darbo sutartį ar savarankiško darbo veiklos ir ją vykdyti priklauso nuo atitikties tam tikroms nuostatomis, susijusioms su valstybių narių tiesiogiai ar netiesiogiai reglamentuojamomis konkrečiomis profesinėmis kvalifikacijomis, reikia užtikrinti, kad tokios nuostatos būtų grindžiamos viešojo intereso tikslais, pvz., apibrėžtais Sutartyje, visų pirma viešosios politikos, viešojo saugumo ir visuomenės sveikatos tikslais, arba svarbiomis bendrojo intereso priežastimis, pripažintomis Teisingumo Teismo praktikoje, **kurios gali būti toliau plėtojamos**. Svarbu užtikrinti, kad viešojo intereso tikslai būtų tinkamai nustatyti, siekiant apibrėžti reglamentavimo intensyvumą. Pavyzdžiui, siekdamas užtikrinti aukštą visuomenės sveikatos apsaugos lygį, valstybės narės turėtų naudotis tam tikra veiksmų laisve sprendžiant, kokio apsaugos lygio reikia visuomenės sveikatos srityje ir kaip ta apsauga turėtų būti užtikrinta. Taip pat būtina paaiškinti, kad svarbioms Teisingumo Teismo pripažintoms bendrojo intereso priežastims priskiriamos tokios priežastys kaip socialinės apsaugos sistemos finansinė pusiausvyra; vartotojų, paslaugų gavėjų ir darbuotojų apsauga; tinkamo teisingumo vykdymo užtikrinimas; prekybos sandorių sąžiningumas; kova su sukčiavimu ir mokesčių slėpimo ir vengimo prevencija; [...] **transporto** sauga; aplinkos ir miesto aplinkos apsauga; gyvūnų sveikata; intelektinė nuosavybė; nacionalinio istorinio ir meninio paveldo apsauga ir išsaugojimas, socialinės politikos ir kultūros politikos tikslai. Pagal nusistovėjusią Teismo praktiką išskirtinai ekonominės priežastys, kuriomis iš esmės siekiama protekcionistinių tikslų, ir išskirtinai administracinės priežastys, pavyzdžiui, patikrinimų atlikimas ar statistinių duomenų rinkimas, negali būti laikomos svarbiomis bendrojo intereso priežastimis;

(12a) pačios valstybės narės turi nustatyti apsaugos, kurią jos nori suteikti viešojo intereso tikslams, lygį ir proporcingus to lygio užtikrinimo būdus. Tai, kad viena valstybė narė taiko mažiau griežtas taisykles kaip kita valstybė narė, nereiškia, kad pastarosios valstybės narės taisyklės yra neproporcingos ir todėl nesuderinamos su ES teise;

- (13) jei valstybė narė ketina reglamentuoti profesiją ar iš dalies pakeisti taikomas taisykles, reikėtų atsižvelgti į su siekiamais viešojo intereso tikslais susijusios rizikos pobūdį, visų pirma riziką vartotojams, specialistams ir trečiosioms šalims. Be to, vertėtų nepamiršti, kad profesinių paslaugų srityje paprastai vyrauja vartotojų ir specialistų turimos informacijos asimetrija. Specialistai turi aukšto lygio techninių žinių, kurių vartotojai gali neturėti, todėl vartotojams sunku spręsti apie jiems teikiamų paslaugų kokybę; **taip gali būti ir nepaisant to, kad dėl mokslo ir technologinės plėtros gali sumažėti specialistų ir paslaugų gavėjų turimos informacijos asimetrija;**
- (14) siekiant patenkinti proporcingumo reikalavimą, priemonė turėtų būti tinkama siekiamo tikslo įgyvendinimui užtikrinti. Priemonė turėtų būti laikoma tinkama siekiamų tikslų įgyvendinimui užtikrinti tik tada, jei ja iš tikrųjų siekiama įgyvendinti tikslą nuosekliai ir sistemingai, pavyzdžiui, kai su konkrečia veikla susijusi panaši rizika yra šalinama panašiu būdu ir kai nustatytų apribojimų išimtys yra taikomos atsižvelgiant į nustatytą tikslą. Be to, nacionalinė priemonė turėtų padėti įgyvendinti siekiamą tikslą, todėl jeigu jos poveikio vietoje negalima pagrįsti, ji turėtų būti laikoma netinkama;
- (15) su profesine kvalifikacija susiję reikalavimai turėtų būti laikomi būtinais tik tada, kai turimos priemonės, pavyzdžiui, vartotojų apsaugos teisė, negali būti laikomos tinkamomis ar iš tikrųjų veiksmingomis siekiant iškelto tikslo;
- (16) svarbiausi aspektai, į kuriuos nacionalinės valdžios institucijos turi atsižvelgti, yra šie: sąsaja tarp profesijai priskiriamų profesinės veiklos rūšių aprėpties ir reikiamos profesinės kvalifikacijos; užduočių sudėtingumas, visų pirma atsižvelgiant į reikiamo mokymo ar patirties lygį, pobūdį ir trukmę; skirtingų būdų įgyti profesinę kvalifikaciją buvimas; profesinės veiklos rūšių, priskirtų konkrečios profesinės kvalifikacijos turėtojams, apimtis ir ypač tai, ar tam tikriems specialistams priskirta veikla gali sutapti su kitų specialistų veikla; autonomiškumo lygis užsiimant reglamentuojama profesija, visų pirma tais atvejais, kai su reglamentuojama profesija susijusi veikla vykdoma užtikrinus tinkamos kvalifikacijos specialistų vykdomą kontrolę ir jų atsakomybę;

- (17) valstybei narei reglamentuojant profesiją, reikėtų atsižvelgti į tai, kad dėl technologinės plėtros gali sumažėti vartotojų ir specialistų turimos informacijos asimetrija. Atsižvelgiant į technologinių pokyčių ir mokslinės pažangos spartą, kai kurių profesijų atveju gali būti labai svarbu atnaujinti reikalavimus norintiems užsiimti ta profesija;
- (18) [...] **valstybės narės** turėtų tinkamai atsižvelgti į priemonės ekonominį poveikį [...], itin daug dėmesio skiriant **teikiamos paslaugos kokybei**, [...] konkurencijos lygiui rinkoje [...], taip pat į poveikį teisei dirbti ir laisvam asmenų bei paslaugų judėjimui Sąjungoje. Remiantis šia analize, valstybės narės visų pirma turėtų nustatyti, ar apribojimų įgyti reglamentuojamas profesijas ar užsiimti jomis [...] lygis yra proporcingas siekiamų tikslų svarbai ir planuojamai naudai;
- (19) valstybės narės turėtų palyginti atitinkamą nacionalinę priemonę su alternatyviais ir mažiau ribojančiais sprendimais, kurie padėtų pasiekti tuos pačius tikslus taikant mažiau apribojimų. Kai priemonės yra grindžiamos vartotojų apsaugos motyvu ir kai nustatyta rizika apsiriboja specialisto ir vartotojo santykiais nedarant neigiamo poveikio trečiosioms šalims, tikslo galėtų būti siekiama mažiau ribojančiomis priemonėmis nei priskirtos specialisto veiklos rūšys [...]; [...]

(20) [...] valstybės narės turėtų atlikti [...] bendrą aplinkybių, kuriomis atitinkamas [...] reikalavimas priimamas ir įgyvendinamas, įvertinimą ir visų pirma išnagrinėti [...], koks būtų bendras poveikis nustačius kelis reikalavimus, papildančius konkrečią profesinę kvalifikaciją. Tam tikros veiklos pradėjimas ir vykdymas gali priklausyti nuo tam tikrų nuostatų laikymosi, pvz., su profesija susijusių taisyklių, privalomos narystės profesinėje organizacijoje, profesinės etikos, priežiūros ir atsakomybės. Todėl [...] valstybės narės, vertindamos [...] naujų ar iš dalies pakeistų priemonių poveikį, taip pat turėtų atsižvelgti į šių priemonių ir kitų esamų reikalavimų bendrą poveikį, pavyzdžiui, tokių reikalavimų kaip nuolatinis kvalifikacijos kėlimas, privaloma narystė verslo asociacijose, registracijos ar patvirtinimo sistemos, kiekybiniai apribojimai, specialūs juridinio statuso reikalavimai ir su akcijų valdymu susiję reikalavimai, teritoriniai apribojimai, daugiasričiai apribojimai ir nesuderinamumo taisyklės, draudimo reikalavimai ir kalbų mokėjimo reikalavimai tiek, kiek reikia, kad būtų galima užsiimti profesija. **Tai darant, esamų reikalavimų, kurie nėra iš dalies keičiami, atžvilgiu nebūtų taikomas naujas proporcingumo vertinimas.** Valstybės narės nustatyta priemonė negali būti laikoma būtina iškeltam tikslui pasiekti, jeigu ji iš esmės pakartoja reikalavimus, kurie jau buvo nustatyti taikant kitas taisykles ar procedūras;

(20a) nustačius papildomus reikalavimus gali būti suteikta pridėtinė vertė siekiant viešojo intereso tikslo, o tai, kad jų bendras poveikis turėtų būti įvertintas, nereiškia, kad tie reikalavimai yra neproporcingi. Pavyzdžiui, nuolatinio kvalifikacijos kėlimo reikalavimai gali būti tinkami siekiant užtikrinti, kad specialistai neatsiliktu nuo pažangos savo atitinkamose srityse, kartu prisidėdami prie saugios praktikos verčiantis ypatingą riziką keliančiomis profesijomis, taip pat tais atvejais, kai nuolatinio kvalifikacijos kėlimu atsižvelgiama į techninę, mokslo, reglamentavimo ir etikos raidą ir kai juo specialistai yra skatinami dalyvauti mokymosi visą gyvenimą sistemoje, kuri yra svarbi jų profesijai; o kai kurių profesijų atveju, kai tai yra būtina ir tinkama siekiant viešojo intereso tikslo, privaloma narystė verslo asociacijose gali būti laikoma tinkama norint užtikrinti tinkamą priežiūrą;

(20b) šioje direktyvoje nustatyti proporcingumo kriterijai gali būti taikomi, užtikrinant tinkamo masto ir lygio intensyvumą, proporcingumo vertinimo, kuris atliekamas prieš nustatant naujas nuostatas arba iš dalies keičiant esamas nuostatas, metu. Vertinimo metu taikyto intensyvumo mastas ir lygis turėtų būti proporcingas pradėdamos taikyti nuostatos turiniui ir jos poveikiui;

(21) siekiant tinkamo vidaus rinkos veikimo svarbu užtikrinti, kad valstybės narės, prieš pradėdamos taikyti naujas priemones, kuriomis ribojama galimybė užsiimti reglamentuojamomis profesijomis ar verstis jomis, **arba prieš iš dalies keisdamos tokias esamas priemones,** suteiktų [...] atstovų asociacijoms ar kitiems svarbiems suinteresuotiesiems subjektams informaciją ir galimybę pareikšti savo nuomonę;

(22) [...] **siekiant skatinti valstybės nares dalintis tinkama ir reguliariai atnaujinama informacija apie profesijų reglamentavimą, Komisija turėtų sudaryti palankesnes sąlygas valstybėms narėms tarpusavyje keistis geriausios praktikos pavyzdžiais, įskaitant konkrečius būdus, kuriais valstybės narės reglamentuoja tam tikrą profesiją, ir tokio reglamentavimo poveikį;** [...]

- (23) siekiant padidinti skaidrumą ir skatinti palyginamais kriterijais grindžiamą proporcingumo vertinimą, svarbu, kad valstybių narių pateikiama informacija būtų lengvai prieinama reglamentuojamų profesijų duomenų bazėje, taip suteikiant galimybę [...] **valstybėms narėms** pateikti pastabas;
- (24) kadangi šios direktyvos tikslų, t. y. neproporcingų apribojimų užsiimti reglamentuojamomis profesijomis ar verstis jomis pašalinimo, valstybės narės negali deramai pasiekti, o dėl siūlomo veiksmo masto tų tikslų būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, laikydamasi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šia direktyva neviršijama to, kas būtina nurodytiems tikslams pasiekti,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

1 straipsnis

Dalykas

Šioje direktyvoje nustatomos taisyklės, reglamentuojančios bendrą proporcingumo vertinimo sistemą, taikytiną prieš priimant naujas **arba iš dalies keičiant esamas** teisėkūros, reglamentavimo ar administracines nuostatas, kuriomis ribojama galimybė užsiimti reglamentuojamomis profesijomis ar verstis jomis, [...] siekiant užtikrinti tinkamą vidaus rinkos veikimą.

2 straipsnis

Taikymo sritis

1. Ši direktyva taikoma **teisėkūros, reglamentavimo ar administracinėms** valstybių narių **nuostatoms** [...], kuriomis ribojama galimybė užsiimti reglamentuojama profesija ar verstis ja arba apribojami tam tikri vertimosi ja būdai, įskaitant profesinių vardų naudojimą ir turint tokį vardą leidžiamą vykdyti profesinę veiklą, patenkančią į Direktyvos 2005/36/EB taikymo sritį.
2. **Ta apimtimi, kuria valstybės narės perkelia į nacionalinę teisę** [...] konkrečius [...] **reikalavimus** dėl atitinkamos profesijos reglamentavimo, kurie yra **išsamiai apibūdinti** [...] atskirame Sąjungos akte, [...] netaikomi šios direktyvos **4, 5 ir 6 straipsniai, išskyrus 4 straipsnio 4 dalį. Ši dalis netaikoma Sąjungos teisėje nustatytiems reikalavimams, pagal kuriuos valstybėms narės paliekama teisė pasirinkti konkretų perkėlimo į nacionalinę teisę būdą.**

3 straipsnis

Apibrėžtys

Šioje direktyvoje taikomos Direktyvos 2005/36/EB apibrėžtys, **darant prielaidą, kad terminas „reglamentuojama profesija“ reiškia tiek esamas reglamentuojamas profesijas, tiek profesijas, kurias valstybės narės numato reglamentuoti.**

Kitų vartojamų terminų apibrėžtys:

- (a) „saugomas profesinis vardas“ – profesijos reglamentavimo forma, kai vardo naudojimui profesinėje veikloje ar profesinės veiklos rūšių grupėje tiesiogiai ar netiesiogiai taikoma konkrečios srities profesinė kvalifikacija pagal teisėkūros, reglamentavimo ar administracines nuostatas ir, netinkamai naudojant šį vardą, taikomos sankcijos [...];

- (b) „priskirtos veiklos rūšys“ – profesijos reglamentavimo forma, kai galimybė užsiimti profesine veikla ar profesinės veiklos rūšių grupei priskiriama veikla suteikiama, tiesiogiai ar netiesiogiai, taikant teisėkūros, reglamentavimo ar administracines nuostatas, tik reglamentuojamos profesijos nariams, įskaitant atvejus, kai veikla sutampa su kitų reglamentuojamų profesijų veikla.

4 straipsnis

*Naujų priemonių ex ante vertinimas **ir stebėseną***

1. Valstybės narės [...] prieš priimdamos naujas **arba iš dalies keisdamos esamas** teisėkūros, reglamentavimo ar administracines nuostatas, kuriomis ribojama galimybė užsiimti reglamentuojamomis profesijomis ar verstis jomis, **atlieka proporcingumo vertinimą pagal šioje direktyvoje nustatytas taisykles** [...].
2. Bet kuri 1 dalyje nurodyta nuostata papildoma [...] **paaikškinimu**, kad būtų galima įvertinti, ar laikomasi proporcingumo principo.
3. Priežastys, dėl kurių nuostata laikoma pagrįsta [...] ir proporcinga, turi būti grindžiamos kokybinėmis ir, jei įmanoma **ir taikytina**, kiekybinėmis [...] **priemonėmis, atsižvelgiant į konkrečias tos valstybės narės aplinkybes**.
4. Valstybės narės [...] **po priėmimo** [...] stebi **naujų arba iš dalies pakeistų** teisėkūros, reglamentavimo ar administracinių nuostatų, kuriomis ribojama galimybė užsiimti reglamentuojamomis profesijomis ar verstis jomis, proporcingumą, tinkamai atsižvelgdamos į pažangą po atitinkamos priemonės priėmimo.

5. Valstybės narės imasi reikiamų priemonių, kad užtikrintų, kad 1 dalyje nurodytas proporcingumo vertinimas būtų atliekamas objektyviai ir nepriklausomai, [...] [...] **atsižvelgiant į [...] [...] objektyvias pastabas.**

5 straipsnis

Pagrindimas viešojo intereso tikslais

1. Valstybės narės užtikrina, kad jų ketinamos priimti teisėkūros, reglamentavimo ar administracinės nuostatos, kuriomis ribojama galimybė užsiimti reglamentuojamomis profesijomis ar verstis jomis, ir esamų nuostatų pakeitimai, kuriuos jos ketina padaryti, būtų pagrįsti viešojo intereso tikslais.
2. [...] **Valstybės narės** visų pirma apsversto, ar tos nuostatos yra objektyviai pagrįstos remiantis viešąja politika, viešuoju saugumu ar visuomenės sveikata ar kitomis svarbiomis viešojo intereso priežastimis, tokiomis kaip socialinės apsaugos sistemos finansinės pusiausvyros išlaikymas, vartotojų, paslaugų gavėjų ir darbuotojų apsauga, tinkamo teisingumo vykdymo užtikrinimas, prekybos sandorių sąžiningumas, kova su sukčiavimu ir mokesčių slėpimo ir vengimo prevencija, [...] **transporto** sauga, aplinkos ir miesto aplinkos apsauga, gyvūnų sveikata, intelektinė nuosavybė, nacionalinio istorinio ir meninio paveldo apsauga ir išsaugojimas, socialinės politikos ir kultūros politikos tikslai.
3. Išskirtinai ekonominės priežastys [...] arba išskirtinai administracinės priežastys negali būti laikomos svarbiomis viešojo intereso priežastimis, kuriomis grindžiamas galimybės užsiimti reglamentuojamomis profesijomis ar verstis jomis ribojimas.

Proporcingumas

1. Prieš priimdamos naujas **arba iš dalies keisdamos esamas** teisėkūros, reglamentavimo ar administracines nuostatas, kuriomis ribojama galimybė užsiimti reglamentuojamomis profesijomis ar verstis jomis, [...] valstybės narės įvertina, ar tos nuostatos yra [...] tinkamos norint užtikrinti, kad būtų pasiekti tikslai, ir neviršija to, kas būtina nurodytam tikslui pasiekti.
2. Kai **valstybės narės vertina** [...] nuostatų būtinumą ir proporcingumą, **vertinimo aprėptis turi būti proporcinga atitinkamos nuostatos turiniui ir poveikiui.** [...]

Valstybės narės atsižvelgia į:

- a) su siekiamais viešojo intereso tikslais susijusios rizikos pobūdį, visų pirma riziką [...] **paslaugų gavėjams, įskaitant vartotojus,** specialistams arba trečiosioms šalims;
- b) nuostatos tinkamumą [...] siekiamam tikslui pasiekti [...];

ba) tai, ar nuostata tikrai atspindi tikslą, kurio siekiama nuosekliai ir sistemingai;

- c) nuostatos būtinumą ir pirmiausia tai, ar esamos konkrečiau ar bendresnio pobūdžio taisyklės, pavyzdžiui, su produktų sauga susiję teisės aktai ar vartotojų apsaugos teisė, yra nepakankami norint užtikrinti siekiamą tikslą;

- ca) ekonomini priemonės poveiki, ypač daug dėmesio skiriant konkurencijos lygiui rinkoje ir teikiamu paslaugų kokybei, taip pat poveiki laisvam asmenų ir paslaugų judėjimui Sąjungoje;**
- cb) galimybę naudoti mažiau ribojančias priemones siekiant viešojo intereso tikslo; kai nustatyta rizika apsiriboja specialisto ir vartotojo santykiais nedarant neigiamo poveikio trečiosioms šalims, valstybės narės visų pirma įvertina tai, ar tikslą galima pasiekti kitomis priemonėmis, nei priskirtomis veiklos rūšimis;**
- cc) nauju arba iš dalies pakeistų nuostatų poveiki, kai jos sujungiamos su kitais reikalavimais, kuriais ribojamos galimybės užsiimti profesija ar verstis ja, ir ypač tai, kaip naujomis arba iš dalies pakeistomis nuostatomis, bendrai su kitais reikalavimais, prisidedama siekiant to paties viešojo intereso tikslo ir ar jos būtinos jam pasiekti.**

Valstybės narės taip pat atsižvelgia į šiuos elementus, kai tai aktualu nustatomos arba iš dalies keičiamos nuostatos atžvilgiu:

- d) [...] **sąsają** tarp tam tikros profesinės veiklos ar jai priskirtų veiklos rūšių apimties ir reikalaujamos profesinės kvalifikacijos;
- e) [...] **sąsają** tarp užduočių sudėtingumo ir reikalaujamos konkrečios profesinės kvalifikacijos turėjimo, visų pirma kiek tai susiję su reikiamo mokymo ar patirties lygiu, pobūdžiu ir trukme [...];
- ea) galimybę įgyti profesinę kvalifikaciją alternatyviais būdais;**

- f) [...] tai, ar tam tikroms profesijoms priskirta veikla gali sutapti su kitų profesijų veikla, ar negali, ir kodėl;
- g) autonomiškumo lygį užsiimant reglamentuojama profesija ir organizacinės ir priežiūros tvarkos poveikį siekiant iškelto tikslo, visų pirma tais atvejais, kai su reglamentuojama profesija susijusi veikla vykdoma užtikrinus tinkamos kvalifikacijos specialistų vykdomą kontrolę ir jų atsakomybę;
- h) mokslo ir technologinę plėtrą, kuri gali **veiksmingai** sumažinti specialistų ir vartotojų turimos informacijos asimetriją;
- i) [...];
- j) [...];
- k) [...].

3. [...]

4. 2 dalies [...] **cc** punkto [...] tikslais **valstybės narės** įvertina **naujos arba iš dalies pakeistos nuostatos poveiki, kai ji sujungiama su vienu ar daugiau** [...] reikalavimų, **visų pirma šiais:**

a) priskirtos veiklos rūšys [...];

aa) saugomas profesinis vardas;

b) **prievolės vykdyti** nuolatinio kvalifikacijos kėlimo reikalavimus;

c) taisyklės, susijusios su profesijos organizavimu, profesine etika ir priežiūra;

d) privaloma narystė verslo asociacijose, registracijos ar patvirtinimo sistemos, visų pirma tuo atveju, kai tokie reikalavimai reiškia, kad reikia turėti konkrečią profesinę kvalifikaciją;

e) kiekybiniai apribojimai, visų pirma reikalavimai, kuriais ribojamas leidimų verstis praktika skaičius arba nustatomas mažiausias ar didžiausias darbuotojų, vadovų ar konkrečias profesines kvalifikacijas turinčių asmenų skaičius;

f) konkretūs juridinio statuso reikalavimai arba su akcijų ar įmonės valdymu susiję reikalavimai, tiek, kiek tie reikalavimai yra tiesiogiai susiję su vertimusi reglamentuojama profesija;

g) teritoriniai apribojimai, [...] **iskaitant** tuos atvejus, kai profesija skirtingose valstybės narės teritorijos dalyse yra reglamentuojama skirtingai;

h) reikalavimai, kuriais ribojamos galimybės bendrai arba partnerystės pagrindu užsiimti reglamentuojama profesija, taip pat nesuderinamumo taisyklės;

i) reikalavimai, susiję su draudimu ar kitomis asmeninės ar kolektyvinės **apsaugos** priemonėmis profesinės atsakomybės srityje;

j) kalbos žinių, būtinų norint verstis tam tikra profesine praktika, reikalavimai.

7 straipsnis

Informacija ir suinteresuotųjų subjektų įtraukimas

Valstybės narės, prieš priimdamos naujas arba **iš dalies keisdamos esamas** teisėkūros, reglamentavimo ar administracines nuostatas, kuriomis ribojama galimybė užsiimti reglamentuojamomis profesijomis ar verstis jomis, taikydamos tinkamas priemones [...] **suteikia informacija** [...] paslaugų gavėjams [...] ir **kitiems** susijusiems suinteresuotiesiems subjektams, **įskaitant tuos, kurie nėra** profesijos atstovai, ir suteikia jiems galimybę pareikšti savo nuomonę. **Šiuo tikslu valstybės narės gali taikyti nacionalines procedūras.**

8 straipsnis

*[...] **Valstybių narių** keitimasis informacija*

1. Siekiant veiksmingo šios direktyvos taikymo [...] **Komisija** [...] **sudaro palankesnes sąlygas** valstybėms narėms [...] **tarpusavyje** [...] keistis informacija dėl šioje direktyvoje nagrinėjamų klausimų, [...] **taip pat** dėl konkretaus profesijos reglamentavimo būdo arba **tokio** reglamentavimo poveikio [...].
2. Valstybės narės informuoja Komisiją apie [...] valdžios institucijas, kurios yra atsakingos už informacijos perdavimą ir gavimą 1 dalies taikymo tikslais.

9 straipsnis

Skaidrumas

1. Priežastis, dėl kurių laikoma, kad nuostatos, kurios buvo įvertintos remiantis šia direktyva, yra pagrįstos [...] ir proporcingos, ir apie kurias pranešta Komisijai pagal Direktyvos 2005/36/EB 59 straipsnio 5 [...] dalį, [...] **valstybės narės** įtraukia į reglamentuojamų profesijų duomenų bazę, kaip nurodyta Direktyvos 2005/36/EB 59 straipsnio 1 dalyje, ir po to Komisija jas paskelbia viešai, **išskyrus atvejus, kai atitinkama valstybė narė pateikia aiškų prašymą šių priežasčių neskelbti viešai. Visi tokie prašymai pagrindžiami.**
2. Valstybės narės [...] gali pateikti pastabas **dėl nuostatų ir priežasčių, dėl kurių laikoma, kad tos nuostatos yra pagrįstos ir proporcingos,** Komisijai arba valstybei narei, kuri [...] **pranešė** nuostatas.

10 straipsnis

Peržiūra

1. Komisija ne vėliau kaip 2024 m. sausio 18 d., o vėliau kas penkerius metus, pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai ataskaitą apie šios direktyvos įgyvendinimą ir jos rezultatus, įskaitant, be kitų aspektų, jos taikymo sritį ir veiksmingumą.
2. Prireikus su 1 dalyje nurodyta ataskaita pateikiami atitinkami pasiūlymai.

11 straipsnis

Perkėlimas į nacionalinę teisę

1. Valstybės narės užtikrina, kad įsigaliojusių įstatymai ir kiti teisės aktai, būtini, kad šios direktyvos būtų laikomasi ne vėliau kaip praėjus **24 mėnesiams**. Jos nedelsdamos pateikia Komisijai tų nuostatų tekstą.

Valstybės narės, priimdamos tas nuostatas, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.

2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų pagrindinių nuostatų tekstus.

12 straipsnis

Įsigaliojimas

Ši direktyva įsigalioja [dvidešimtą] dieną po jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

13 straipsnis

Adresatai

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje

Europos Parlamento vardu

Pirmininkas

Tarybos vardu

Pirmininkas